

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ 16. 2020



ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Хмельницького
кооперативного
торговельно-
економічного
інституту

Економічні науки



ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту:
Економічні науки

Науковий журнал

№16 2020

Засновано в червні 2011 р.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту
від 28 травня 2020 р. (Протокол №7)*

Редакційна колегія:

Комарницький І. М., д. е. н., проф. (головний редактор);
Коваль Л. М., д. е. н., доц. (заступниця головного редактора);
Тюх Х. В., співголова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих
учених ХКТЕІ (відповідальна за випуск);
Мікула Н. А., д. е. н., проф.;
Пелик Л. В., д. т. н., проф;
Пономарьов П. Х., к. т. н., проф.;
Олуйко В. М., д. н. держ. упр., проф.

Матеріали журналу знаходяться у вільному доступі на сайті
<http://www.xktei.km.ua/naukova-diyalnist/naukovi-vidannya/>

**Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-
економічного інституту: Економічні науки. – Хмельницький, 2020. – № 16. – 261 с.**

Наукове видання висвітлює актуальні питання економічної теорії; економіки та управління підприємствами; бухгалтерського обліку та оподаткування; фінансів, банківської справи та страхування; менеджменту, готельно-ресторанного бізнесу; підприємництва, біржової торгівлі та митної справи.

© Збірник наукових праць ХКТЕІ, 2020, №16

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ
ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Гриценко В.О., Красножон С.В.
СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ **215**

Сарай Н.І.
*РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ
СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА* **228**

Трофименко К.В.
*ЕТИМОЛОГІЯ ПОНЯТТЯ «КОРПОРАЦІЯ» В ЛІТЕРАТУРНИХ
ДЖЕРЕЛАХ* **241**

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ТУРИСТИЧНОМУ ТА
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ**

Максименко О.Р., Красножон С.В.
*ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ТУРИСТИЧНОМУ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ* **252**

16. Skorobogatova VV Methods of economic analysis of financial investments. Economics: the realities of time, 2013. № 3 (8). Pp. 112-118.
17. Portfolio investment: textbook. manual; for order. AA Peresada, OG Shevchenko, Yu. M. Kovalenko, SV Urvantseva. K. : KNEU, 2004. 408 p.
18. Goncharenko OO Analysis of investment activity of Ukrainian enterprises and prospects for its development. Collection of scientific works of Cherkasy State Technological University of Cherkasy, 2003. Issue 8. P.119-122.
19. Economic analysis: textbook [for students of higher educational institutions majoring in 7.050106 "Accounting and Auditing"]; for order. prof. F.F. Butynets. Zhytomyr: PP "Ruta", 2003. 680 p.
20. Economic analysis: a textbook / Bolyukh MA, Burchevsky VZ, Gorbatok MI etc. ; for order. acad. NASU, prof. MG Чумаченка. К. : KNEU, 2003. 556 p.
21. Sailor OM Investment activity of the enterprise and its analysis. Collection of scientific works of Cherkasy State Technological University. Cherkasy: ChTTU, 2008. Part 2. 211 p.

УДК: 658.15

Сарай Н.І.,

nsaray@ukr.net, ORCID ID 0000-0001-8646-5084, Researcher ID G-6276-2017,

к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут, м. Хмельницький

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

***Анотація.** Фінанси – це індикатор конкурентоспроможності господарського суб'єкта на ринку. З огляду на це стійкий фінансовий стан підприємства є запорукою його ефективної діяльності в умовах ринкової економіки. У статті досліджуються актуальні проблеми значення фінансового аналізу у формуванні фінансової стратегії підприємства. Метою статті є узагальнення теоретико-методологічних положень щодо економічної сутності поняття «фінансова стратегія підприємства» та «фінансовий аналіз», обґрунтування основних функцій і завдань фінансового аналізу для забезпечення ефективного формування фінансової стратегії підприємства. Обґрунтовано, що фінансова стратегія – це складна багатофакторна орієнтована модель дій і заходів, необхідних для досягнення поставлених перспективних цілей у загальній концепції розвитку щодо формування і використання фінансово-ресурсного потенціалу. Встановлено, що успіх фінансової стратегії підприємства гарантується, коли фінансові стратегічні цілі відповідають реальним економічним та фінансовим можливостям підприємства, коли чітко централізоване фінансове керівництво, а методи його є гнучкими та адекватними змінам фінансово-економічної ситуації. Доведено, що фінансовий аналіз є одним із науково-методичних інструментів дослідження реального фінансового стану, факторної системи формування фінансових результатів, моделі оптимізації грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності як основи забезпечення фінансової стійкості підприємства. Обґрунтовано схему складових змісту фінансового аналізу та напрямки його проведення. Визначено принципи, на базі яких повинен ґрунтуватися фінансовий аналіз: принцип науковості, системності, комплексності, конкретності та дієвості аналізу, рейтингової оцінки та демократичності й масовості аналізу. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на посилення уваги підприємств до пошуку резервів збільшення доходів та контролю за ефективним використанням фінансових ресурсів.*

Ключові слова: фінансова стратегія, фінансовий аналіз, фінансові ресурси, функція управління, метод дослідження, принцип аналізу.

Sarai N.,
nsaray@ukr.net, ORCID ID 0000-0001-8646-5084, Researcher ID G-6276-2017,
Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship,
Trade and Logistics,
Khmelnyskyi Cooperative Trade and Economic Institute, Khmelnytskyi

THE ROLE OF FINANCIAL ANALYSIS IN THE FORMATION OF THE FINANCIAL STRATEGY OF THE ENTERPRISE

Abstract. Finance is an indicator of the competitiveness of an economic entity in the market. Given this, the stable financial condition of the enterprise is the key to its effective operation in a market economy. The article examines the current problems of the importance of financial analysis in the formation of the financial strategy of the enterprise. The purpose of the article is to generalize the theoretical and methodological provisions on the economic essence of the concept of "financial strategy of the enterprise" and "financial analysis", substantiation of the main functions and tasks of financial analysis to ensure effective formation of financial strategy. It is substantiated that the financial strategy is a complex multifactor-oriented model of actions and measures necessary to achieve the set long-term goals in the general concept of development for the formation and use of financial and resource potential. It is established that the success of the financial strategy of the enterprise is guaranteed when the financial strategic goals correspond to the real economic and financial capabilities of the enterprise, when clearly centralized financial management, and its methods are flexible and adequate to changes in financial and economic situation. It is proved that financial analysis is one of the scientific and methodological tools for studying the real financial condition, the factor system of financial results, models of cash flow optimization from operating, investing and financial activities as a basis for ensuring financial stability of the enterprise. The scheme of components of the content of financial analysis and directions of its carrying out are substantiated. The principles on the basis of which the financial analysis should be based are defined: the principle of scientificity, systematization, complexity, concreteness and efficiency of the analysis, rating estimation and democracy and mass analysis. Further research should be aimed at increasing the attention of enterprises to the search for reserves to increase income and control the efficient use of financial resources.

Key words: financial strategy, financial analysis, financial resources, management function, research method, analysis principle.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування ринкової економіки передбачає поліпшення фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання. Запорукою цього є правильне та своєчасне формування фінансової стратегії підприємства. За таких умов посилюється роль своєчасного, всебічного та об'єктивного аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств.

Фінансовий аналіз у ринковій економіці розглядається як одна з найважливіших функцій управління, адже він дає можливість визначати конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності, здійснювати

контроль за його ліквідністю, платоспроможністю, фінансовою та ринковою стійкістю, розробляти заходи щодо запобігання банкрутству. Завдяки комплексному фінансовому аналізу підприємницької діяльності та прогнозуванню фінансово-економічних показників виникає можливість значно зменшити невизначеність і ризик, що притаманні будь-якому процесу прийняття управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням фінансового аналізу та формування фінансової стратегії підприємства присвячено ряд робіт зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів: О.Я. Базилінської, Н.С. Барабаш, І.О. Бланка, К.Е. Власової, Т.М. Гладуна, О.М. Гончаренка, О.І. Заруднєва, В.В. Іванова, О.В. Кірової, Т.С. Клебанової, В.В. Ковальова, Г.О. Крамаренко, О.І. Лозовської, Є.В. Мниха, М.Т. Пашути, А.І. Петрової, В.О. Подольської, А.В. Ставицького, Ю.М. Тютюнника, А.В. Фролкова, О.І. Черняка, Л.П. Чижова, О.Є. Чорної, Т.Є. Шевченка, О.В. Яріш.

Разом з цим, вивчення й аналіз опублікованих за даною проблематикою робіт дозволили зробити висновок про те, що питання формування теоретичних і методологічних підходів щодо формування фінансової стратегії та ролі фінансового аналізу при її розробці недостатньо розроблені як у науковому, так і в організаційно-практичному аспектах. У зв'язку з цим виникає необхідність проведення подальших досліджень у цьому напрямку.

При написанні даної статті було використано праці авторів, які торкалися зазначеного кола питань, досліджено різні підходи до визначення економічної суті поняття «фінансова стратегія підприємства», обґрунтовано роль фінансового аналізу в її формуванні та запропоновано загальну схему проведення фінансово-економічного аналізу підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення теоретико-методологічних положень щодо економічної сутності поняття «фінансова стратегія підприємства» та «фінансовий аналіз», обґрунтування основних функцій і завдань фінансового аналізу для забезпечення ефективного формування фінансової стратегії підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. За умов трансформаційної економіки, самостійності підприємств, їхньої відповідальності за результати діяльності виникає об'єктивна необхідність визначення тенденцій розвитку фінансового стану та перспективних фінансових можливостей. На вирішення таких питань і спрямовано фінансову стратегію підприємства. Розробка фінансової стратегії – це галузь фінансового планування. Як складова частина загальної стратегії економічного розвитку, вона має узгоджуватись з цілями та напрямками останньої. У свою чергу, фінансова стратегія справляє суттєвий вплив на загальну економічну стратегію підприємства. Зміна ситуації на макrorівні та на фінансовому ринку спричиняє коригування як фінансової, так і загальної стратегії розвитку підприємств.

В економічній літературі існують різні підходи до визначення суті поняття «фінансова стратегія підприємства». Так, І.О. Бланк під фінансовою стратегією розуміє один з важливих видів функціональної стратегії підприємства, яка забезпечує всі основні напрями розвитку його фінансової діяльності та фінансових відносин шляхом формування довгострокових фінансових цілей, вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення, адекватного коригування напрямів формування і використання фінансових ресурсів під час зміни умов зовнішнього середовища [1, с. 96].

Науковці К.Е. Власова та О.В. Кірова стверджують, що фінансова стратегія – це довготривалий курс цілеспрямованого управління фінансами для досягнення загально-організаційних стратегічних цілей [2]. Натомість на думку О.М. Гончаренка, фінансова стратегія призначена для визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають в себе формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги [3, с. 37]. Вважаємо таке твердження достатньо обґрунтованим.

Найбільш ґрунтовним, на нашу думку, є тлумачення фінансової стратегії вченими А.І. Петровою та О.І. Заруднєвим. За їх висловлюванням, фінансова стратегія – це складна багатофакторна орієнтована модель дій і заходів,

необхідних для досягнення поставлених перспективних цілей у загальній концепції розвитку щодо формування і використання фінансово-ресурсного потенціалу [4].

Теорія фінансової стратегії, досліджуючи об'єктивні економічні закономірності ринкових відносин, розробляє форми та способи виживання й розвитку за нових умов. Додамо, що фінансова стратегія включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання, а також охоплює всі форми фінансової діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки, інвестиційну політику.

Всебічно враховуючи фінансові можливості підприємств, об'єктивно оцінюючи характер внутрішніх та зовнішніх факторів, фінансова стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, які склалися на ринку товарів та фінансовому ринку. Фінансова стратегія передбачає визначення довгострокових цілей фінансової діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі фінансової стратегії мають підпорядкуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку та ринкової вартості підприємства.

Зауважимо, що при розробці фінансової стратегії слід враховувати динаміку макроекономічних процесів, тенденцій розвитку вітчизняних фінансових ринків, можливості диверсифікації діяльності підприємства.

На наш погляд, досить влучно завдання та функції фінансової стратегії викладено у працях науковця О.М. Гончаренка. Так, на думку автора, фінансова стратегія підприємства забезпечує [3, с. 63]:

- формування та ефективного використання фінансових ресурсів;
- виявлення найефективніших напрямків інвестування та зосередження фінансових ресурсів на цих напрямках;
- відповідність фінансових дій економічному стану та матеріальним можливостям підприємства;

– визначення головної загрози з боку конкурентів, правильний вибір напрямків фінансових дій та маневрування для досягнення вирішальної переваги над конкурентами.

Завданням фінансової стратегії є:

1) визначення способів проведення успішної фінансової політики та використання фінансових можливостей;

2) визначення перспективних фінансових взаємовідносин із суб'єктами господарювання, бюджетом, банками та іншими фінансовими інститутами;

3) фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності на перспективу;

4) вивчення економічних та фінансових можливостей імовірних конкурентів, розробка та здійснення заходів щодо забезпечення фінансової стійкості;

5) розробка способів виходу із кризового стану та методів управління за умов кризового стану підприємства.

На підставі фінансової стратегії визначається фінансова політика підприємства за основними напрямками фінансової діяльності: податкова, цінова, амортизаційна, дивідендна, інвестиційна.

У процесі розробки фінансової стратегії особлива увага приділяється виробництву конкурентоспроможної продукції, формуванню та розподілу прибутку, визначенню оптимальної потреби в оборотних коштах, раціональному використанню залучених коштів, ефективному використанню капіталу підприємства.

Врешті-решт, важливе значення для формування фінансової стратегії має врахування факторів ризику. Фінансова стратегія розробляється з врахуванням ризику неплатежів, інфляційних коливань, фінансової кризи та інших непередбачуваних обставин.

Слід зауважити, що успіх фінансової стратегії підприємства гарантується, коли фінансові стратегічні цілі відповідають реальним економічним та фінансовим можливостям підприємства, коли чітко централізоване фінансове

керівництво, а методи його є гнучкими та адекватними змінам фінансово-економічної ситуації.

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств в галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємства, оцінки його ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Фінансовий аналіз – достатньо вивчена сфера дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених. Однак, незважаючи на розмаїтість підходів щодо сутності даного виду аналізу, серед науковців існують певні протиріччя.

Так, науковці Г.О. Крамаренко та О.Є. Чорна у своїх працях змістом фінансового аналізу вбачають методику оцінювання поточного й перспективного стану підприємства на основі вивчення залежності та динаміки показників фінансової інформації [5, с.46].

Дещо по-іншому визначає категорію фінансового аналізу О.Я. Базилінська. У працях автора зазначено, що в умовах ринку фінансовий аналіз спрямований на накопичення, оброблення та використання інформації фінансового характеру та є основою прийняття управлінських рішень на макрорівні, тобто на рівні суб'єктів господарювання [6, с. 115]. Ми погоджуємося з твердженням науковця і вважаємо, що власники, кредитори, менеджери підприємства зацікавлені в докладному аналізі фінансових потоків, щоб на основі одержаної інформації прийняти управлінські рішення, які регулюватимуть формування фінансових ресурсів та сприятимуть зростанню капіталу підприємства.

У працях В.В. Ковальова зустрічаємо тлумачення, згідно з яким фінансовий аналіз – це спосіб накопичення, трансформації та використання інформації фінансового характеру [7, с. 221]. Натомість вчений І.О. Бланк вважає, що фінансовий аналіз є процесом дослідження фінансового стану й основних результатів фінансової діяльності підприємства з метою виявлення

резервів підвищення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку [1, с. 127].

Досить ґрунтовно тлумачать зміст фінансового аналізу вчені Є.В. Мних та Н.С. Барабаш. Зокрема, що стосується предмета фінансового аналізу, то автори вважають таким фінансові системи, відносини й ресурси в їх зміні і розвитку, що відбуваються під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. На думку вчених, фінансовий аналіз охоплює систему фінансових відносин, які виникають в результаті підприємницької та інших видів діяльності підприємств, установ і організацій, причинно-наслідкові зв'язки у зміні показників фінансового стану та фінансових результатів діяльності об'єктів аналізу, інструменти, механізми та способи впливу на зміну фінансових систем [8, с. 98].

Найбільш повно, на наш погляд, зміст фінансового аналізу обґрунтовує у своїх дослідженнях вчений Ю.М. Тютюнник. На його думку, зміст фінансового аналізу визначається такими комплексними складовими [9, с. 266]:

- це функція управління, завдяки якій оцінюється конкурентоспроможність суб'єктів господарювання (підприємств, організацій, банківських установ, страхових компаній, аудиторських фірм та інших юридичних осіб);

- це інформаційна система, що виконує функції накопичення, опрацювання, трансформації та використання інформації фінансового характеру з метою забезпечення життєдіяльності суб'єкта господарювання в умовах ринку і конкуренції;

- це метод дослідження, а саме оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства, виявлення можливостей підвищення ефективності його функціонування за допомогою раціональної фінансової політики.

Фінансовий аналіз є одним із науково-методичних інструментів дослідження реального фінансового стану, факторної системи формування фінансових результатів, моделі оптимізації грошових потоків від операційної,

інвестиційної та фінансової діяльності як основи забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Заслуговує на увагу змістова характеристика фінансового аналізу, запропонована науковцями Є.В. Мнихом та Н.С. Барабаш. Автори зазначають, що фінансовий аналіз є складовою комплексного економічного аналізу діяльності суб'єктів господарювання, і його загальна модель чітко кореспондується із моделлю загальних аналітичних досліджень економічної системи в цілому [8, с. 112]. Схема складових змісту фінансового аналізу, запропонована вченими, подана на рисунку 1.



Рис. 1. Схема складових змісту фінансового аналізу

Джерело: сформовано автором на основі [8]

Зміст фінансового аналізу визначається його метою і завданнями, які він дає змогу вирішувати.

Варто зауважити, що фінансовий аналіз дає змогу вчасно вирішувати питання поліпшення поточного руху фінансових ресурсів, їх формування і використання, короткострокового планування діяльності. Одночасно фінансовий аналіз є базою, на якій будується розробка довгострокової

фінансової стратегії підприємства з урахуванням вирішення стратегічних завдань, серед яких:

- 1) досягнення прозорості фінансового становища підприємства для власників, інвесторів, кредиторів;
- 2) максимізація прибутку підприємства;
- 3) оптимізація структури капіталу та забезпечення фінансової стабільності;
- 4) підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства;
- 5) створення ефективної системи управління підприємством.

Фінансово-економічний аналіз підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємства.

Предметом фінансово-економічного аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства – об'єктивної його оцінки та виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування і використання фінансових ресурсів – можуть застосовуватися різні методи аналізу. Загальна схема та напрямки фінансово-економічного аналізу підприємства подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Загальна схема фінансово-економічного аналізу

Напрямок аналізу	Зміст	Джерело інформації
1	2	3
1. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	Аналіз рівня, структури і динаміки прибутку як основного показника, що характеризує результат (ефективність) діяльності підприємства; оцінка факторів, що її визначають.	Звіт про прибутки і збитки
2. Аналіз потоку грошових засобів	Аналіз джерел і напрямків використання грошових засобів. Оцінка достатності грошових засобів для ведення поточної діяльності. Оцінка достатності засобів для ведення інвестиційної діяльності. Оцінка можливості розраховатися з боргами.	Звіт про рух грошових коштів

1	2	3
3. Аналіз фінансового стану. Загальна оцінка фінансового стану. Аналіз фінансової стійкості.	Аналіз ліквідності балансу. Аналіз ділової активності і платоспроможності.	Аналіз оборотності запасів, кредиторської і дебіторської заборгованості. Баланс компанії, баланс в індексній і відсотковій формах.
4. Аналіз ефективності діяльності	Динаміка показників прибутку, рентабельності і ділової активності на початок і кінець звітного періоду	Розрахункові коефіцієнти
5. Аналіз ефективності інвестиційних проектів	Оцінка ефективності інвестиційних проектів компанії	Розрахункові коефіцієнти

Джерело: сформовано автором на основі [10]

Фінансовий аналіз слід проводити з дотриманням певних принципів, які виражають вимоги та етику дослідника. В економічній літературі зустрічаємо різні підходи до формування таких принципів, однак найбільш повно принципи фінансового аналізу розглядаються у дослідженнях науковців Є.В. Мниха та Н.С. Барабаш. Вчені вважають, що фінансовий аналіз повинен ґрунтуватися на дотриманні таких принципів [8, с. 138]:

1. Принцип науковості, який передбачає глибоке пізнання об'єктивної реальності функціонування підприємства, дії об'єктивних факторів її зміни і розвитку, застосування наукової методики та організації аналітичних досліджень. Цей принцип передбачає дослідження лише достовірної реальної інформаційної моделі об'єкта. Необ'єктивна інформація щодо реального стану на підприємстві може призвести до неправильних аналітичних висновків та пропозицій, що відобразиться на успіху в управлінні. У цих випадках аналіз не тільки недоцільний, але й шкідливий. Щоб мати об'єктивну інформацію, слід провести аудиторську перевірку. Рівень науковості методики досягається розвитком методології аналізу та застосуванням його сучасних організаційних систем. Значний прогрес у цьому став можливим завдяки широкому застосуванню економіко-математичних методів і моделей, комп'ютерних технологій в опрацюванні економічної інформації.

2. Принцип системності, який передбачає дослідження економічних явищ і процесів як складних систем та взаємозв'язків і взаємозалежностей їх складових елементів. Він означає, що в аналізі не слід недооцінювати значення будь-якого елемента системи, оскільки його зміна спричиняє зміну системи в цілому та її функціонально-структурної будови. Системність фінансового аналізу найповніше реалізується в єдності оцінок економічного, політичного, соціального, екологічного, науково-технічного та інших аспектів.

3. Принцип комплексності тісно пов'язаний з принципом системного підходу, хоча має вужче значення. Він насамперед визначається тим, що в аналізі економічних явищ і процесів слід комплексно оцінювати вхідні параметри функціонально-структурної будови, їх зміну і розвиток на досліджуваному об'єкті у просторі й часі, за кількісними та якісними ознаками та вихідні (результативні) параметри цього процесу. У полі зору аналітика повинні перебувати не лише основні, а й побічні результати.

4. Принцип конкретності та дієвості аналізу означає цільову спрямованість досліджень на конкретну практику та результативність у досягненні поставленої мети. Дієвість забезпечується шляхом розроблення аргументованих аналітичних висновків і пропозицій, своєчасних рекомендацій для прийняття оптимальних управлінських рішень.

5. Принцип рейтингової оцінки передбачає визначення пріоритетів у досягненні поставленої мети, черговості виконання заходів, спрямованих на цільову зміну і розвиток економічних явищ і процесів. Рейтингову оцінку найчастіше проводять за критеріями, які визначають кінцеву мету функціонування підприємства (прибутковість, фінансова стабільність тощо). Для досягнення проміжних цілей можна використовувати інші критерії рейтингової оцінки.

6. Принцип демократичності, масовості аналізу передбачає участь в аналітичному процесі широкого кола зацікавлених осіб, а не лише фахівців-аналітиків, а також доступність, прозорість, переконливість висновків і

пропозицій. Цей підхід дає змогу найповніше виявити наявні резерви й недоліки та приймати виважені управлінські рішення.

Отже, дотримання наведених принципів є необхідною умовою проведення аналітичних досліджень, запорукою досягнення поставлених цілей та вирішення конкретних завдань.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. На наше переконання, фінансовий аналіз є невід’ємним компонентом управління будь-якого підприємства. Вмілий та прорахований фінансовий аналіз дає можливість не тільки відстежувати фінансово-економічні явища та процеси, а й розуміти їхню внутрішню сутність та природу. Ефективна фінансова діяльність підприємства сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів і визначається: забезпеченням систематичного надходження фінансових ресурсів у необхідних обсягах; дотриманням розрахункової та кредитної дисципліни, підвищенням платоспроможності; досягненням оптимального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості; пошуком резервів збільшення доходів і прибутку, підвищення рентабельності; контролем за ефективним використанням фінансових ресурсів.

Література:

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. Киев: Эльга, Ника-Центр, 2005. 656 с.
2. Власова К.Э., Кирова Е.В. Финансовая стратегия: теоретические основы и методика разработки. Современный менеджмент: проблемы и решения: материалы Международной заочной научно-практической конференции (1 февраля 2010 года). Новосибирск, 2010. С. 62–71. URL: <https://sibac.info/conf/manag/ia/51429> (дата зверення: 18.05.2020 р.).
3. Гончаренко О.М. Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації. Вісник соціально-економічних досліджень. 2015. Вип. 1. № 56. С. 35–40.
4. Петрова А.И., Заруднев А.И. Финансовая стратегия как инструмент управления стоимостью предприятия в современных экономических условиях. Современные научные исследования и инновации. 2013. № 10. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2013/10/26684> (дата звернення: 19.05.2020 р.).
5. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
6. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. 2-ге вид.: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
7. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры: учебное пособие / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 560 с.

8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 412 с.
9. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Знання, 2012. 815 с.
10. Шевченко Т.Є., Лозовська О.І. Методичні підходи до управління фінансовою стратегією підприємства. Сучасні проблеми економіки та підприємництва. 2014. Вип. 14. С. 225–230.

References:

1. Blank, I.A. (2005), *Finansovyi menedzhment*, [Financial management]: a training course. Elga, Nika-Tsentr, Kiev, Ukraine. 656 p.
2. Vlasova, K.E. and Kirova, E.V. (2010), “Financial strategy: theoretical foundations and methods of development. Modern management: problems and solutions”. *Materialy Mezhdunarodnoy zaочноy nauchno-prakticheskoy konferentsii* [Materials of the International correspondence scientific-practical conference]. Novosibirsk, pp. 62–71. [Online], URL: <https://sibac.info/conf/manag/ia/51429> (Accessed 18 May 2020).
3. Goncharenko, O.M. (2015), “Financial strategy: theoretical issues of development and implementation”. *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen*. Vol. 1. № 56. pp. 35-40.
4. Petrova, A.I. and Zarudnev, A.I. (2013), “Financial strategy as a tool for managing the value of the enterprise in modern economic conditions”. *Sovremennyye nauchnyie issledovaniia i innovatsii*. [Online], vol. 10, URL: <http://web.snauka.ru/issues/2013/10/26684> (Accessed 19 May 2020).
5. Kramarenko, G.O. and Chorna, O.E. (2008), *Finansovyi analiz* [Financial analysis]: a textbook. Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine. 392 p.
6. Bazilinska, O.Ya. (2011), *Finansovyi analiz: teoriia ta praktyka* [Financial analysis: theory and practice]. 2nd ed.: tutorial, Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine. 328 p.
7. Kovalyov, V.V. (2001), *Finansovyi analiz: metody i protsedury* [Financial analysis: methods and procedures]: tutorial, Finansy i statistika, Moskva, Russia. 560 p.
8. Mnykh, Ye.V. and Barabash, N.S. (2010), *Finansovyi analiz* [Financial analysis]: tutorial. Kyiivs'kyi natsional'nyi torhovo-ekonomichnyi universytet, Kyiv, Ukraine. 412 p.
9. Tiutiunnyk, Yu.M. (2012), *Finansovyi analiz* [Financial analysis]: tutorial, Znannia, Kyiv, Ukraine. 815 p.
10. Shevchenko, T.E. and Lozovska, O.I. (2014), “Methodical approaches to managing the financial strategy of the enterprise”. *Suchasni problemy ekonomiky ta pidpriumnytstvo*. Vol. 14. pp. 225-230.

УДК: 336.012.23

Трофименко К.В.

trofimenko_katasha@ukr.net

викладач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту, м. Хмельницький, аспірант Львівського торговельно-економічного університету

ЕТИМОЛОГІЯ ПОНЯТТЯ «КОРПОРАЦІЯ» В ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛАХ

Анотація. У статті досліджуються погляди вітчизняних науковців на трактування поняття дефініції «корпорація» та висвітлення даного питання у вітчизняному законодавстві. У ході дослідження було встановлено, що єдиного погляду на трактування